

แบบรายงานผลการพัฒนาความรู้ของข้าราชการ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๒
รอบการประเมินที่ ๒/๒๕๖๙ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

ชื่อ-นามสกุล นางสาวภัทสสมณธ์ เอี่ยมแข่ง ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
หน่วยงาน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
หัวข้อการพัฒนา Leadership in the Age of AI : ผู้นำในยุค AI
วิธีการพัฒนา การฝึกอบรมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
วันที่พัฒนา ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๙ สถานที่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ
หน่วยงานที่จัดอบรม สถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล (TDGA)
วัตถุประสงค์

๑ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและปรับเปลี่ยนมุมมอง (AI Literacy & Digital Mindset): ให้ผู้นำและผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญ ศักยภาพ และผลกระทบของเทคโนโลยี AI รวมถึงเข้าอกเข้าใจบทบาทของตนเองในการเป็น "ผู้นำดิจิทัล" ที่พร้อมเปิดรับนวัตกรรม

๒ เพื่อเสริมสร้างทักษะการประยุกต์ใช้ AI ในการบริหารและการตัดสินใจ (Strategic AI Application): ให้ผู้เข้าอบรมสามารถนำเทคโนโลยีและข้อมูลเชิงวิเคราะห์ (Data-Driven) มาปรับใช้ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การกำหนดนโยบาย การแก้ปัญหา และการยกระดับประสิทธิภาพงานบริการภาครัฐได้อย่างเป็นรูปธรรม

๓ เพื่อปลูกฝังการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลและจริยธรรม (AI Governance & Ethics): ให้ผู้นำมีความเข้าใจในเรื่องความเสี่ยง ด้านจริยธรรม ความปลอดภัยของข้อมูล (Data Privacy) และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้สามารถกำกับดูแลการใช้งาน AI ในองค์กรได้อย่างโปร่งใส เป็นธรรม และได้รับความไว้วางใจจากประชาชน

สรุปสาระสำคัญ

การเปลี่ยนแปลงของบริบท และสมรรถนะหลักของผู้นำยุค AI

๑. ทำไมผู้นำภาครัฐต้องปรับตัวในยุค AI?

การเข้ามาของปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) และเทคโนโลยีดิจิทัลขั้นสูง ได้เปลี่ยนวิธีการบริหารและการให้บริการภาครัฐไปอย่างสิ้นเชิง AI ไม่ใช่เพียงเครื่องมือทางเทคโนโลยี แต่เป็น "หุ้นส่วนทางความคิด" (Co-pilot) ที่เข้ามาปฏิรูปกระบวนการทำงาน การตัดสินใจ และการกำหนดนโยบาย ผู้นำภาครัฐยุคใหม่จึงต้องปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์จากผู้สั่งการแบบเดิม (Traditional Leader) ไปสู่ "ผู้นำดิจิทัล" (Digital Leader) ที่พร้อมใช้ประโยชน์จาก AI เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

๒. สมรรถนะหลักของผู้นำในยุค AI (Core Competencies)

การเป็นผู้นำยุค AI ที่ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญ ๔ ด้าน:

๒.๑ AI Literacy & Mindset (ความเข้าใจและเจตคติเกี่ยวกับ AI): เข้าใจศักยภาพ ข้อจำกัด และผลกระทบของ AI ไม่จำเป็นต้องเขียนโค้ดได้ แต่ต้องมองออกว่านำ AI มาแก้ปัญหาใดขององค์กรได้บ้าง

๒.๒ Data-Driven Decision Making (การตัดสินใจด้วยข้อมูล): ใช้ข้อมูลเชิงวิเคราะห์ (Data Analytics) และโมเดลคาดการณ์ของ AI ในการกำหนดนโยบาย แทนการใช้ประสบการณ์หรือความรู้สึกเพียงอย่างเดียว

๒.๓ Agile & Adaptive Leadership (การบริหารแบบยืดหยุ่นและปรับตัวไว): กล้าทดลองสิ่งใหม่ (Growth Mindset) ยอมรับความผิดพลาดในระดับที่รับได้ (Fail Fast, Learn Faster) เพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ทันความเปลี่ยนแปลง

๒.๔ Human-Centric & Ethical Focus (ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางและมีจริยธรรม): ตระหนักถึงความเสี่ยงด้านจริยธรรม ความเป็นส่วนตัวของข้อมูล (Data Privacy) และความลำเอียงของอัลกอริทึม (AI Bias)

๓. บทบาทของผู้นำในการเปลี่ยนแปลงองค์กร (Organizational Transformation)

๓.๑ กำหนดทิศทางที่ชัดเจน (Vision & Strategy): วางโรดแมปการนำ AI มาใช้ในงานบริการประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม

๓.๒ การบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change Management): ลดความกลัวของบุคลากรที่กังวลว่า AI จะมาทดแทนงาน สร้างความเข้าใจว่า AI มีมาเพื่อ "เสริมพลัง" (Augment) ให้คนทำงานได้ทรงประสิทธิภาพมากขึ้น

๓.๓ การพัฒนาคน (Upskilling & Reskilling): ส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้การใช้ AI Tool เช่น Generative AI ในการทำงานประจำวัน

การประยุกต์ใช้, จริยธรรม และแนวทางขับเคลื่อนภาครัฐ

๑. ประโยชน์และการประยุกต์ใช้ AI ในการบริหารภาครัฐ

ผู้นำยุคใหม่สามารถขับเคลื่อนโครงการ AI เพื่อยกระดับงานบริการและบริหารจัดการได้ในหลายมิติ:

- Automated Services: นำ Chatbot/Generative AI มาให้บริการตอบคำถามและคัดกรองคำร้องขอของประชาชนตลอด ๒๔ ชั่วโมง
- Predictive Policy formulation: ใช้ AI วิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อคาดการณ์ปัญหาสังคม เช่น การจราจร สภาพแวดล้อม การบริหารจัดการน้ำ หรือโรคระบาด
- Resource Optimization: ลดขั้นตอนงานเอกสาร รวบรวมและวิเคราะห์เอกสารทางกฎหมายหรือรายงานขนาดใหญ่ได้ในเวลาอันรวดเร็ว

๒. ธรรมาภิบาลและจริยธรรม AI สำหรับภาครัฐ (AI Governance & Ethics)

สิ่งสำคัญที่สุดที่ผู้นำภาครัฐต้องยึดถือเมื่อนำ AI มาใช้ คือความไว้วางใจจากประชาชน (Public Trust):

- Transparency & Accountability (ความโปร่งใสและตรวจสอบได้): การตัดสินใจที่ใช้ AI ช่วยสนับสนุน ต้องสามารถอธิบายเหตุผลและที่มาได้อย่างชัดเจน (Explainable AI)
- Fairness & Non-discrimination (ความเป็นธรรม): ระมัดระวังการนำชุดข้อมูลที่มีอคติมาฝึกฝน AI ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อประชาชนบางกลุ่ม
- Data Security & Privacy (ความมั่นคงปลอดภัยและความเป็นส่วนตัว): ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) และมาตรฐานความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์อย่างเคร่งครัด

บทสรุป

คิดใหญ่ เริ่มเล็ก ขยายผลไว (Think Big, Start Small, Scale Fast): เริ่มต้นจากโครงการทดลอง (Pilot Project) ที่แก้ไขปัญหาได้จริงและเห็นผลเร็ว (Quick Win) มีการผสมผสานจุดแข็ง (Human + AI Collaboration): ใช้ AI ทำงานเชิงคำนวณและประมวลผลข้อมูล แล้วใช้มนุษย์ในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ การมีความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) และความคิดสร้างสรรค์ สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ (Continuous Learning

Culture): สนับสนุนให้องค์กรภาครัฐกลายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้พร้อมรับมือกับทุกนวัตกรรมในอนาคต

ประโยชน์ที่ได้จากการพัฒนาความรู้ด้าน

๑. ยกระดับประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการตัดสินใจ (Data-Driven Decision Making): ช่วยให้ผู้นำสามารถนำข้อมูลและเครื่องมือ AI มาช่วยประมวลผล วิเคราะห์แนวโน้ม และคาดการณ์ผลลัพธ์ได้อย่างแม่นยำ ลดการพึ่งพาเดาหรือประสบการณ์ส่วนตัว ทำให้วางนโยบายและแก้ปัญหาได้ตรงจุดและทันเวลาที่

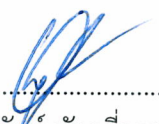
๒. บริหารและยกระดับศักยภาพบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Human-AI Collaboration): ช่วยให้เข้าใจวิธีนำ AI มาช่วยลดภาระงานซ้ำซ้อนของทีมงาน พร้อมทั้งวางแผนพัฒนาทักษะ (Upskilling/Reskilling) ให้คนในองค์กรใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม เปลี่ยนความกลัวเทคโนโลยีให้กลายเป็นพลังในการทำงานร่วมกัน

๓. สร้างความน่าเชื่อถือและการบริหารจัดการที่โปร่งใส (Ethical & AI Governance): ช่วยให้ผู้นำเท่าทันความเสี่ยงด้านจริยธรรม ความปลอดภัยของข้อมูล (Data Privacy) และอคติของเทคโนโลยี สามารถวางกรอบการใช้งาน AI ในองค์กรได้อย่างปลอดภัย โปร่งใส และสร้างความไว้วางใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือประชาชน

(ลงนาม)

(นางสาวรัตสมณต์ เอี่ยมเซ่ง)

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

(ลงนาม)

(นายอนุรักษ บัวคลี่คลาย)

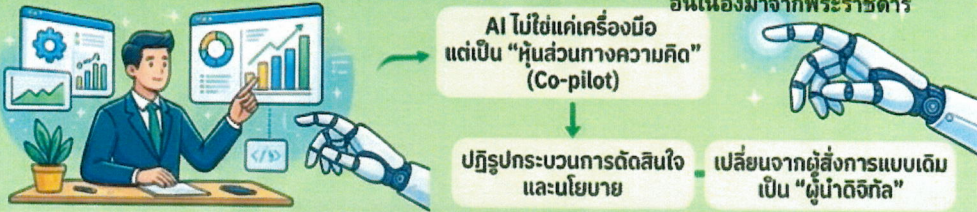
ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

การเปลี่ยนแปลงของบริบทและสมรรถนะหลักของผู้นำยุค AI

1 ทำไมผู้นำภาครัฐต้องปรับตัวในยุค AI?

จัดทำโดย นางสาวกัสมณท์ เอี่ยมแข็ง
สังกัด ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

2 สมรรถนะหลักของผู้นำในยุค AI (Core Competencies)

2.1 AI Literacy & Mindset	2.2 Data-Driven Decision Making	2.3 Agile & Adaptive Leadership	2.4 Human-Centric & Ethical Focus
เข้าใจศักยภาพ ข้อจำกัด และผลกระทบ (ไม่จำเป็นต้องเขียนโค้ดได้)	ใช้ข้อมูลเชิงวิเคราะห์ และโมเดลคาดการณ์ กำหนดนโยบาย	กล้าทดลอง (Growth Mindset), ยอมรับความผิดพลาด (Fail Fast, Learn Faster)	ตระหนักถึงจริยธรรม, ความเป็นส่วนตัว (Data Privacy), และอคติ (AI Bias)

3 บทบาทของผู้นำในการปรับเปลี่ยนองค์กร (Organizational Transformation)

3.1 กำหนดทิศทางที่ชัดเจน (Vision & Strategy)	3.2 การบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change Management)	3.3 การพัฒนาคน (Upskilling & Reskilling)
กำหนดทิศทางที่ชัดเจน วางโรดแมปการนำ AI มาใช้ ในงานบริการประชาชน	การบริหารการเปลี่ยนแปลง ลดความกลัวของบุคลากร, AI มาเพื่อ “เสริมพลัง” (Augment)	การพัฒนาคน ส่งเสริมการเรียนรู้ AI Tool เช่น Generative AI ในงานประจำวัน

4 การประยุกต์ใช้, จริยธรรม และแนวทางขับเคลื่อนภาครัฐ

- Automated Services: Chatbot/Generative AI ให้บริการ 24 ชม.
- Predictive Policy: ใช้ Big Data คาดการณ์ปัญหาสังคม (จราจร, สิ่งแวดล้อม)
- Resource Optimization: ลดขั้นตอนเอกสาร, วิเคราะห์รายงานรวดเร็ว

ธรรมาภิบาลและจริยธรรม AI สำหรับภาครัฐ (AI Governance & Ethics)

Transparency & Accountability การตัดสินใจต้องสามารถอธิบาย เหตุผลได้ (Explainable AI)	Fairness & Non-discrimination ระวังอคติในข้อมูล (AI Bias) และการเลือกปฏิบัติ	Data Security & Privacy ปฏิบัติตาม PDPA และ มาตรฐานความมั่นคงปลอดภัย
--	--	--

บทสรุปและประโยชน์

บทสรุป		
 คิดใหญ่ เริ่มเล็ก ขยายผลได้ (Think Big)	 ผสมผสานจุดแข็ง (Human + AI Collaboration)	 สร้างวัฒนธรรม การเรียนรู้ (Continuous)

ประโยชน์ที่ได้จากการพัฒนาความรู้ด้าน AI

- ยกระดับประสิทธิภาพการตัดสินใจ
(Data-Driven Decision Making)
- บริหารและยกระดับศักยภาพบุคลากร
(Human-AI Collaboration)
- สร้างความน่าเชื่อถือและการบริหารจัดการที่โปร่งใส
(Ethical & AI Governance)